

Eerste overzicht
herstelplannen i.r.t.
perspectief
samenleving op
Nederland na de crisis
DOC-19 13 april

13 april 2021

Doel

- > Deze presentatie geeft:
 - Een overzicht van de tot nu toe ontvangen departementale herstelopgaven/plannen;
 - Een eerste overzicht van herstel- en vernieuwingsopgaven uit de brede dialoog met de samenleving.
- > Het overzicht van herstel- en vernieuwingsopgaven uit de brede dialoog met de samenleving is mede voeding voor het gesprek over de departementale herstelopgaven/plannen.

Bespreekpunten DOC-19

- › Heeft u aanvullingen op het voorlopige overzicht van herstelopgaven, dat op dit moment nog niet volledig lijkt?
- › Welke mogelijkheden ziet u om de tussenresultaten uit de brede dialoog als bouwstenen te benutten voor uw eigen departementale beleids- en herstelopgaven?
- › Gaat u akkoord met doorgeleiding van deze presentatie richting ACC-19 op 15 april a.s.?

Opdracht herstelopgaven/plannen

- › In ACC-19 op 29 maart is afgesproken om samen met de departementen een overzicht te maken van de direct corona-gerelateerde herstelopgaven/plannen.
- › Ook brengt DGSC-19 in kaart wat departementale *lessons learned* in relatie tot de corona-gerelateerde herstelopgaven zijn:
 - Hierbij worden aannames, uitgangspunten en leidende principes geïdentificeerd;
 - Ook worden departement overstijgende en dwarsdoorsnijdende thema's en verhaallijnen benoemd, als ook mogelijke kruisverbanden, overlap en witte vlekken.
- › Dit wordt in relatie gebracht tot het perspectief (in termen van herstellen en vernieuwingsopgaven) vanuit samenleving op Nederland na de crisis.

Overzicht herstelopgaven/plannen (1/3)

Op basis van de uitvraag op 31 maart volgt het volgende overzicht:

Departement	Herstelopgaven/plannen	Kenmerken
OCW	Nationaal Programma Onderwijs (implementatie is gestart)	<ul style="list-style-type: none"> - Wegwerken achterstand alle leerlingen en bijzondere aandachtsgroepen; - Niet één oplossing, maar maatwerk; - Samenwerking met scholen, gemeenten en jeugdzorg; - Ondersteuning en belemmeringen wegnemen; - Toezicht en inspectie.
	Herstel culturele sector (in voorbereiding)	
Defensie	Herstelplan Defensie na COVID-19 (in voorbereiding)	<ul style="list-style-type: none"> - Gevolgen direct gerelateerd aan de crisis worden benoemd; - Doel om de bedrijfsvoering zo goed mogelijk doorgang te laten vinden; - Belangrijk leerpunt is dat de inzet van Defensie doorgang moet vinden. Dit geldt breed: om het grondgebied te beschermen, om deel te nemen aan missies, om taken in NL uit te blijven voeren en om de civiele autoriteiten te ondersteunen bij crises.

Overzicht herstelopgaven/plannen (2/3)

Departement	Herstelopgaven/plannen	Kenmerken
IenW	Eerste respons: Spreiden en mijden (in voorbereiding)	- Vasthouden huidige gespreide mobiliteit
VWS	Versterken mentale gezondheid en brede nazorg	- O.a. de psychische klachten door de crisis bij ondernemers en jongvolwassenen. - Langdurige klachten na een COVID-19 besmetting.
	Een gezonde leefstijl en het verkleinen van gezondheidsverschillen	- Overgewicht extra risico ziekenhuisopname en overlijden. - gezondheidsverschillen tussen groepen met een verschillende sociaaleconomische status vergroot.
	- Voorbereiding toekomstige crisis: betere pandemische paraatheid	- SER Corona denktank vraagt hier aandacht voor - herijking en versterking van het stelsel van infectieziektebestrijding nodig over de hele linie van 'prevent, detect and respond'
	Versterking van de (regionale en publieke) gezondheidszorg en ouderenzorg	
	Steunpakket welzijn en leefstijl en Stimuleringsregeling E-health Thuis	

Overzicht herstelopgaven/plannen (3/3)

Departement	Herstelopgaven/plannen
LNV	<i>Ziet vooralsnog geen herstelopgaven voor de eigen beleidsdomeinen</i>
BuZa	<i>Ziet geen herstelopgaven voor de eigen beleidsdomeinen</i>
SZW	<i>Herstelopgaven volgen op korte termijn</i>
EZK	<i>Nog geen opgaven doorgegeven</i>
JenV	<i>Nog geen opgaven doorgegeven</i>
BZK	<i>Nog geen opgaven doorgegeven</i>
FIN	<i>Nog geen opgaven doorgegeven</i>
AZ	<i>Nog geen opgaven doorgegeven</i>

Perspectief vanuit samenleving op Nederland na de crisis

- > DGSC-19 werkt tevens aan het opstellen van een perspectief vanuit de samenleving op Nederland na de crisis. Dat perspectief bestaat uit herstel- en vernieuwingsopties n.a.v. COVID-19.
- > Hiertoe wordt tot en met eind mei een breed dialoogtraject georganiseerd met 1) burgers, 2) het middenveld en 3) de wetenschap en (dwarsdenkers). In totaal vinden er circa **80 dialoogtafels** plaats, er zijn er nu meer dan 30 geweest.
- > De geschetste herstel- en vernieuwingsopties in deze presentatie geven een **tussenstand** weer.
- > De herstel- en vernieuwingsopgaven zoals die vanuit de samenleving worden gedefinieerd, bieden mede voeding voor de departementale herstelopgaven/plannen.

Nederland na de crisis – brede dialoog

- > Op de website www.watisjouwidee.nl worden de maatschappelijke perspectieven op herstel en vernieuwing gedeeld.
- > Daarnaast worden portretten gebruikt, waarin Nederlanders hun persoonlijk verhaal over Nederland na de crisis delen.

Tussenresultaten herstel- en vernieuwingsperspectieven (1/2)

Thema	Tussenresultaten dialoogtraject
Economie en ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> - In veel dialogen delen mensen hun eigen ervaringen met economische schade door de coronacrisis; - Ook wordt genoemd dat er winnaars en verliezers zijn: sommige sectoren bloeien financieel door de crisis, andere sectoren zitten in zwaar weer; - Burgers uiten hun zorgen over de toekomst en vinden dat er ondersteuning moet blijven voor de zwaarst getroffen sectoren; - Burgers benoemen het belang van lokaal kopen en vinden dat we dit moeten behouden na de crisis.
Onderwijs en arbeidsmarkt	<ul style="list-style-type: none"> - Burgers ervaren ook positieve effecten van het thuiswerken: niet in overvolle treinen, je eigen tempo bepalen en tussendoor kunnen wandelen; - De overheid kan in de toekomst actief beleid maken om thuiswerken te blijven stimuleren; - Wel missen mensen de toevallige ontmoetingen en geven ze aan dat het creatief proces en ideeën voor innovatie daarom verminderd zijn; - Jongeren ervaren deze positieve effecten van thuiswerken/studeren echter niet en missen het sociaal contact. Ook geven zij aan bang te zijn voor studievertraging en achterstanden.
Wonen en mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> - Burgers zien een groot vraagstuk bij het implementeren van hybride werken na de crisis. Hoe krijg je gelijkwaardigheid in thuiswerken en werken op kantoor? - Positieve effecten van hybride werken die worden benoemd zijn dat mensen vrijer zijn om een woonplaats te kiezen en dat de druk op mobiliteit verminderd.

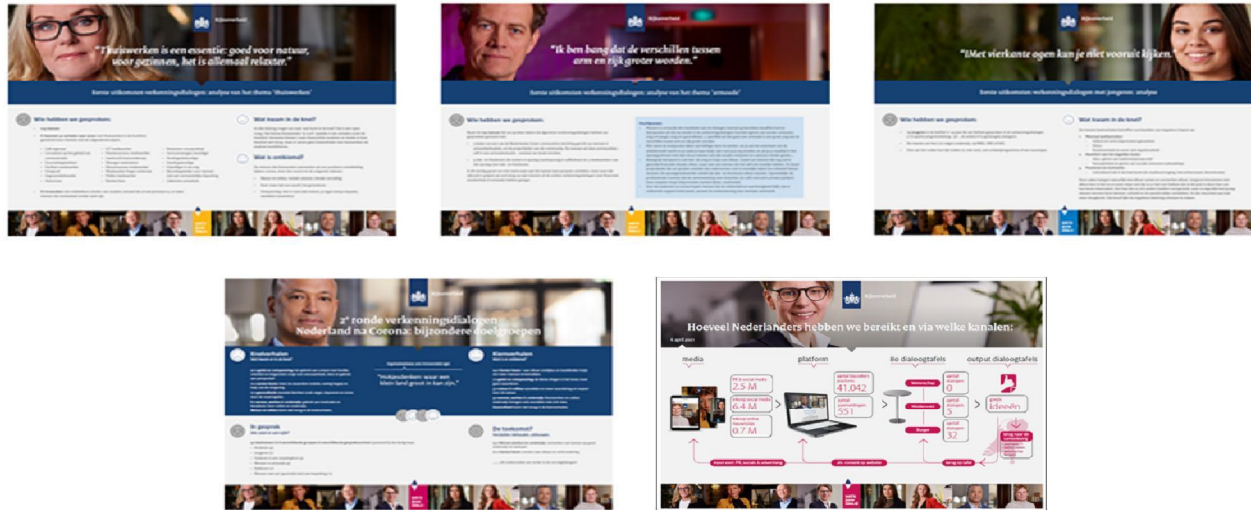
Tussenresultaten herstel- en vernieuwingsperspectieven (2/2)

Thema	Tussenresultaten dialoogtraject
Zorg en welzijn	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke en mentale gezondheid lijdt onder de maatregelen, met name het niet kunnen sporten, het gemis van sociale contacten en het niet kunnen bezoeken van behandelaren; - Het feit dat er versterkt bewustzijn is van het belang van gezond eten en bewegen wordt genoemd als kiempunt. Deze aandacht voor een gezonde leefstijl moeten we na de crisis behouden. - Er moet specifieke aandacht zijn voor de mentale problemen die door de maatregelen zijn ontstaan, zeker voor de extra kwetsbare groepen.
Samen leven	<ul style="list-style-type: none"> - Burgers willen gevoelens van saamhorigheid ook na de crisis behouden. Zeker in het begin van de crisis waren er gevoelens van verbondenheid, omdat iedereen hetzelfde werd geraakt door de crisis; - Echter zien burgers ook verharding ontstaan en minder begrip voor elkaar; - Er zijn zorgen over het groter worden van de kloof tussen winnaars en verliezers: mensen die profiteren van de crisis versus mensen die veel negatieve consequenties ervaren; - Extra kwetsbare mensen ervaren dat de impact van de coronacrisis harder doorwerkt.
Overheid, rechtstaat en democratie	<ul style="list-style-type: none"> - Burgers zien een rol voor (mede)overheden om ruimte te creëren om op lokaal niveau initiatieven uit te voeren; - Burgers zien een rol voor (mede)overheden om goed gedrag dat we willen behouden na de crisis (bijv. meer saamhorigheid) te stimuleren. - Jongeren ervaren een groot gebrek aan inspraak of gevoel van regie.

Zie bijlage A t/m E voor beknopte analyses uit het dialoogtraject

Beknopte analyses uit dialoogtraject

Overzicht herstelplannen en dialoogtraject
13 april 2021

Papers en visuals

- > Opbrengsten uit dialoogtraject worden komende tijd vertaald in o.a. papers en visuals en besproken met stakeholders. Dit moet aanzetten tot actie in de samenleving.
- > Thema's worden steeds bovendepartementaal aangevlogen.
- > Zie hiernaast twee eerste visuals. De papers en visuals (± 20) worden, als ze definitief zijn, periodiek in DOC-19 en ACC-19 besproken.
- > De eerste drie visuals worden binnen twee weken afgerond.

Overzicht herstelplannen en dialoogtraject
13 april 2021

Nederland na de crisis

Van de coronacrisis naar een economische crisis?

Wat moet er gebeuren als de samenleving weer opvoert? Hoe past de regering van de crisis bij? Wat is de economische slag op slag? Er zijn verschillende keuzes te maken in het verleden en het nu. Voor meer informatie over Nederland na de crisis kijk op: wetsgouden.nl

3 strategieën

1. Overheidssteun: Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis. Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis. Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis.

2. Overheidssteun: Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis. Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis. Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis.

3. Overheidssteun: Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis. Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis. Het is de staatstaal tegenover de samenleving van de crisis.

Nederland na de crisis

Herstellen en vernieuwen

Naast het bestrijden van het COVID-19 virus in het hier en nu, denken we na over hoe Nederland kan herstellen en vernieuwen naar aanleiding van de coronacrisis. De Rijksoverheid past deze vraag samen op met gemeenten, provincies, bedrijven, maatschappelijke organisaties, wetenschappers, pioniers en individuele Nederlanders. Welke ideeën leven er? Waar willen we het over hebben? En waar schuurt het? Kijk op wetsgouden.nl #NLnadecrisis

Wat moet hersteld worden? Welke dingen willen we behouden uit de crisis? Waar liggen kansen voor vernieuwing?

Welk perspectief hebben we?

Wetenschappelijke perspectieven

Burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, beleidsmakers, wetenschappers en ideeënleiders gaan in gesprek met elkaar. We organiseren hiervoor ruim 80 dialoogafspraken. Voorbeelden van thema's zijn gelijk en ongelijk, natuur en milieu, onderwijs en werk, samen leven en werken en veiligheid.

Team Nederland na de crisis

Om tot een perspectief na de crisis te komen, werkt Team Nederland na de crisis nauw samen met alle ministeries, gemeenten, provincies en planbureaus.

13